

Answering
tomorrow's
challenges
today

**Оценка на приноса на подкрепата
от европейските структурни и
инвестиционни фондове за
постигането на целите по всеки
приоритет на ОПТТИ 2014-2020 г.**

Параметри на оценката

- **Период:** декември 2021- септември 2022 г.
- **Обхват:** всички пет ПО на ОПТТИ за периода 2014 -2021 г.
- Данните са към **31.12.2021 г.**
- **Елементи и оценителни въпроси:**

Елементи	Брой оценителни въпроси
Уместност	1
Последователност	1
Ефективност	3
Ефикасност	1
Въздействие	10

- **Основни задачи:**
  - Постигане на целите на ОПТТИ 2014-2020.
  - Оценка на въздействието от програмата.

Методология

Кабинетно проучване:

административни данни;
статистически данни;
предходни анализи и
оценки

Интервюта:

УО, МТС,
конкретни бенефициенти
по програмата,
неправителствени
организации

Анкетни проучвания:

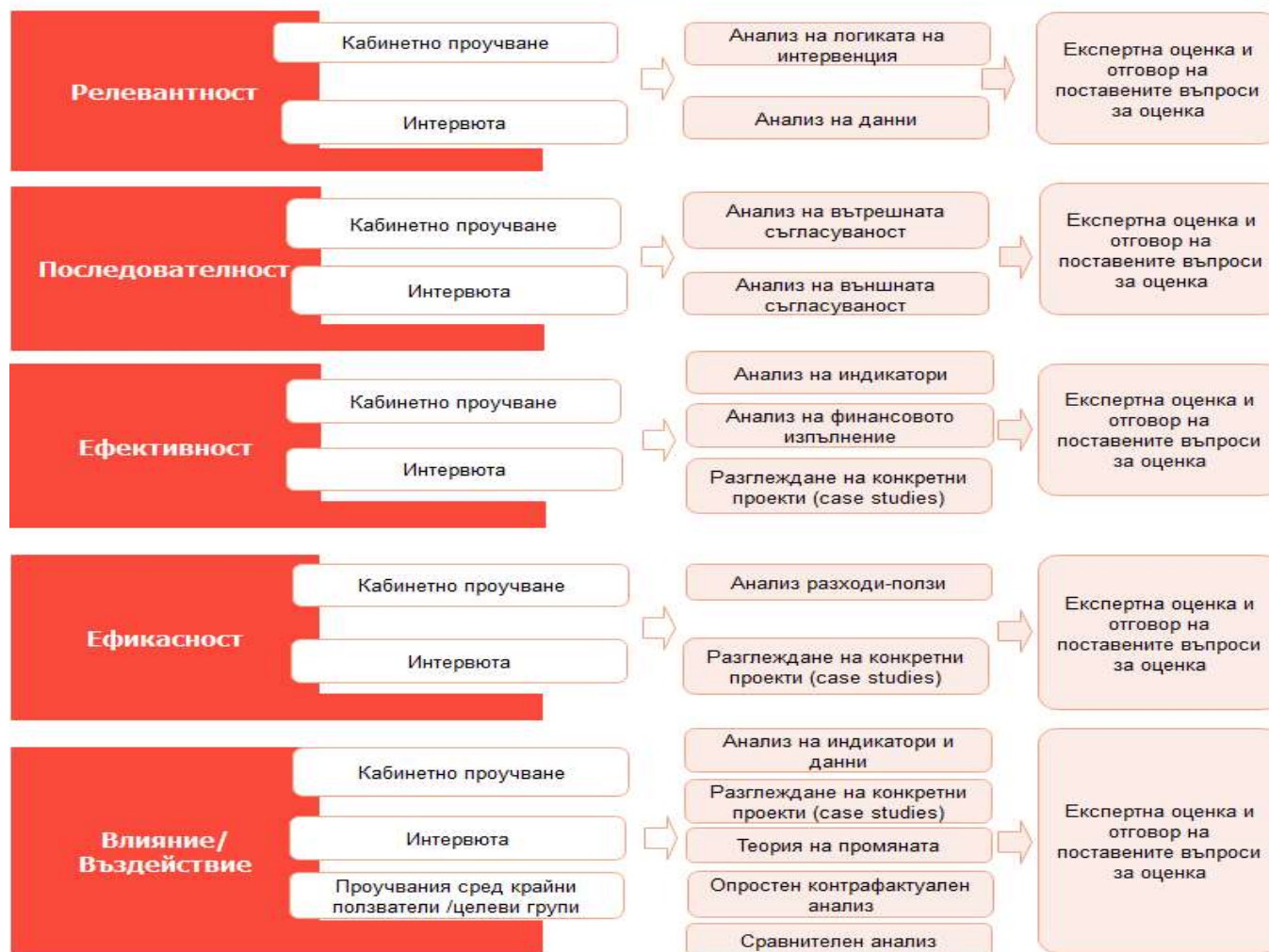
пътници метро, 25 май-1
юни 2022
300 респондента

ЖП превозвачи,

юли 2022

1 респондент (11)

Оценка на приноса на подкрепата от европейските структурни и инвестиционни фондове за постигането на целите по всеки приоритет на ОПТТС 2014-2020 г.

Разглеждане на конкретни проекти

Направление	ОПТ 2007-2013 г.	ОПТТИ 2014-2020 г.
Железопътна инфраструктура	Модернизация на ЖП участък Септември - Пловдив (BG161PO004-1.0.01-0008)	Рехабилитация на ЖП линия Пловдив – Бургас, Фаза 2 (BG16M1OP001-1.001-0003)
Пътна инфраструктура	Автомагистрала „Струма“, лот 4 Сандански - Кулата (BG161PO004-2.0.01-0009)	Автомагистрала „Струма“ - лот 3.3, Кресна–Сандански (BG16M1OP001-2.001)
Устойчив градски транспорт	Разширение на метрото в София Етап III, Лот 1 „Цариградско шосе - Летище София“ и Лот 2 „ж.к. Младост 1 - Бизнес парк в Младост 4“ (B0161P0004-3.0.01-0005)	Разширение на метрото в гр. София, Линия 3, участък „ул. Житница– жк Овча купел – Околовръстен път“ (BG16M1OP001-3.001-0004-C05)

Ограничения (1)

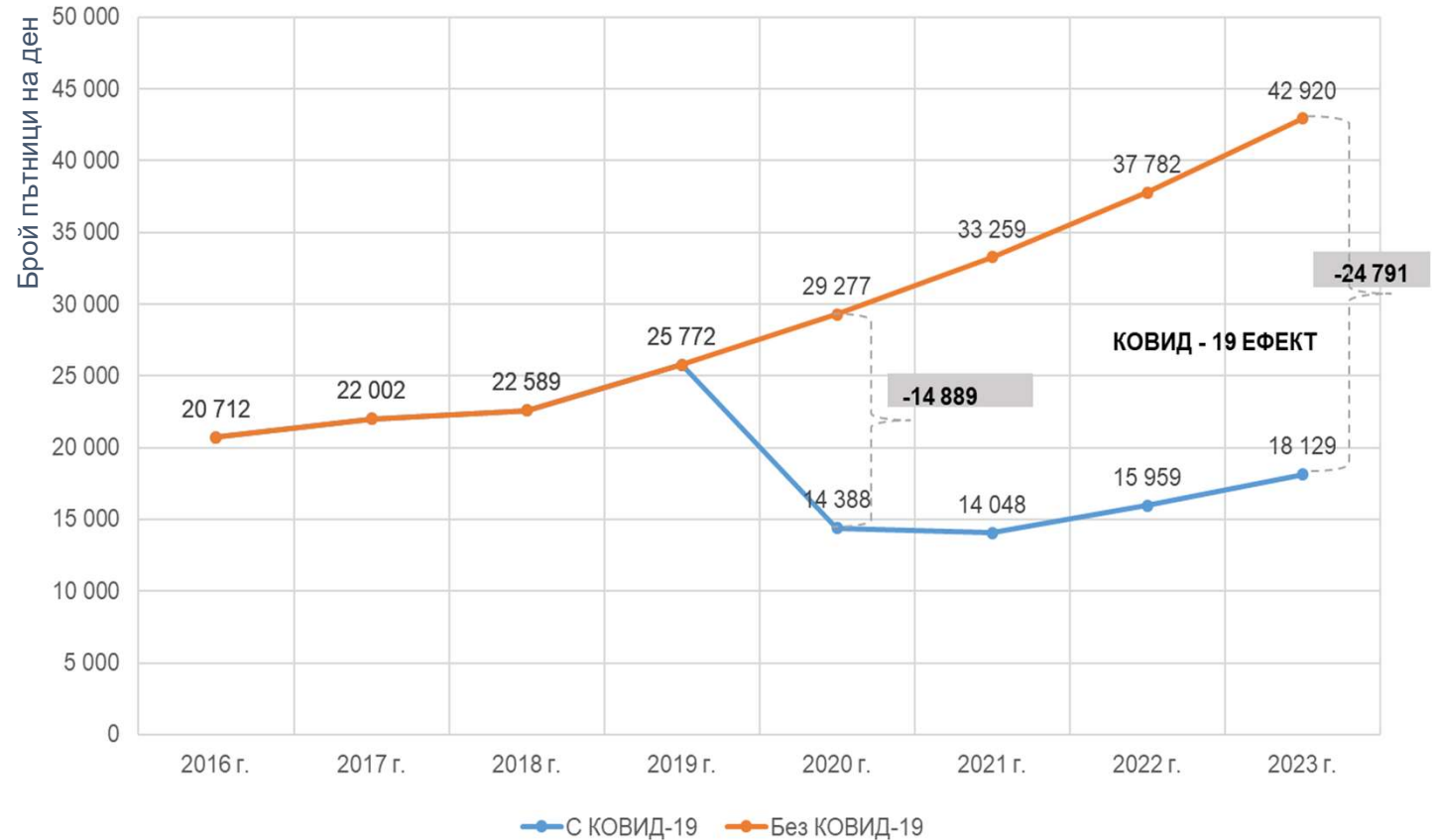
Брой сключени договори и приключени проекти по приоритетни оси на ОПТТИ 2014-2020, 31.12.2021 г.

Към 31.12.2021 г.
не всички проекти
са приключили

Приоритетни оси	Проекти	Приключени
ПО1. ЖП инфраструктура		
<i>Техническа помощ</i>	2	0
<i>Инфраструктурни проекти</i>	6	2
ПО2. Пътната инфраструктура		
<i>Техническа помощ</i>	1	0
<i>Инфраструктурни проекти</i>	2	1
ПО3. Интермодалност и устойчив градски транспорт		
<i>Реконструкция на гарови комплекси</i>	3	0
<i>Разширяване на метрото</i>	3	3
ПО4. Иновации, управление на трафика, безопасност и сигурност		
<i>ЖП транспорт</i>	1	0
<i>Пътен транспорт</i>	1	0
<i>Метро</i>	1	0
<i>Воден транспорт</i>	8	4
ПО5 Техническа помощ		
<i>Техническа помощ</i>	27	11
<i>Бюджетни линии</i>	10	1

Ограничения (2)

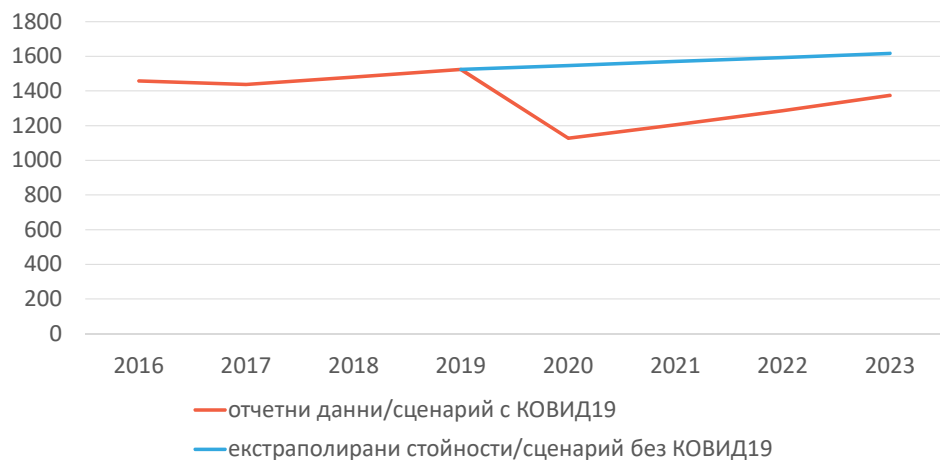
- Влияние на COVID-19
- Допускания и екстраполации

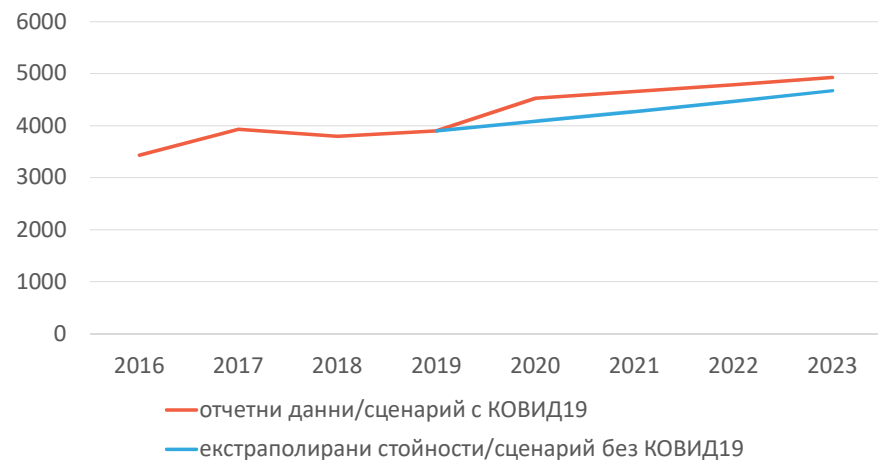
Ефект от КОВИД-19 при пътниците използващи изградените участъци на метрото Етап III, Лот 1 „Цариградско шосе - Летище София” и Лот 2 „ж.к. Младост 1 - Бизнес парк в Младост 4“

КОВИД 19 ефект върху жп транспорта

Динамика на индикатор „Извършена работа с пътнически железопътен транспорт“, сценарии с и без КОВИД 19, млн. пкм.

Динамика на индикатор „Извършена работа товарни превози по железница“, сценарии с и без КОВИД 19, млн. ткм.

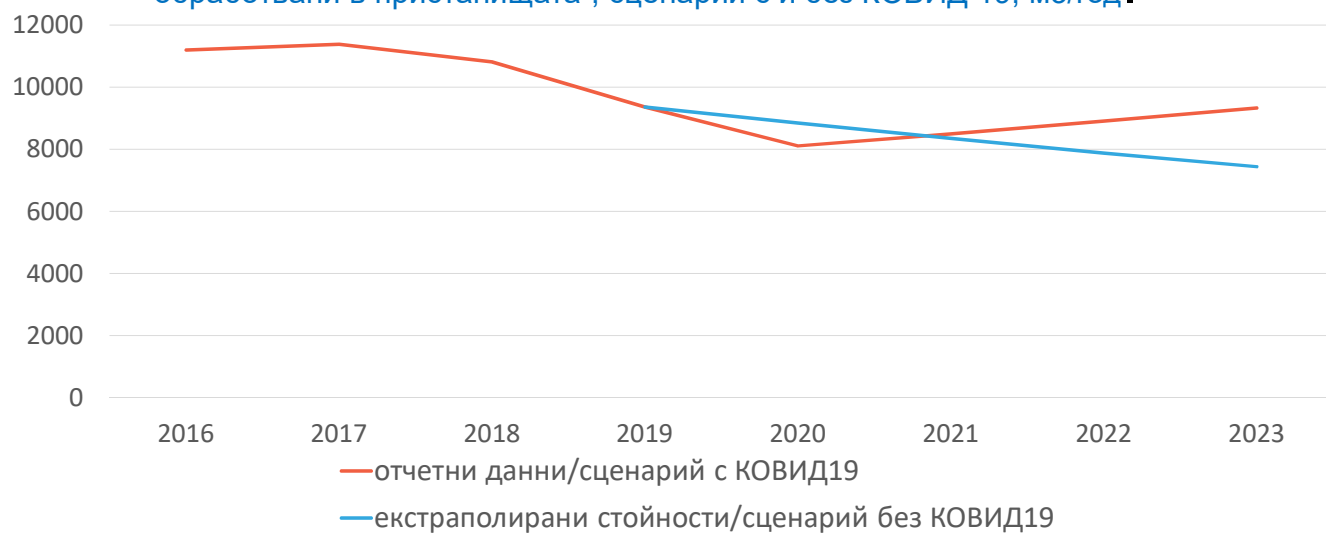

Показател	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Отчетни данни, млн. пкм.	1457.9	1437.5	1479.4	1523.8	1127.8	1204.6	1286.6	1374.2
Годишен растеж, %		-1.4%	2.9%	3.0%	-26.0%	6.8%	6.8%	6.8%
Екстраполирани стойности, млн. пкм.					1546.7	1570.0	1593.7	1617.7
Ефект КОВИД19, млн. пкм.					-418.9	-365.4	-307.0	-243.4

Показател	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Отчетни данни, млн. ткм.	3433.7	3931.0	3792.0	3901.6	4525.7	4655.1	4788.2	4925.1
Годишен растеж, %		14.5%	-3.5%	2.9%	16.0%	2.9%	2.9%	2.9%
Екстраполирани стойности, млн. ткм.					4081.6	4269.8	4466.8	4672.8
Ефект КОВИД19, млн. ткм.					444.1	385.3	321.4	252.3

(пост) КОВИД 19 ефект върху обработката на отпадъци в пристанищата

Динамика на индикатор „Отпадъци, генерирани от кораби и от товари, обработвани в пристанищата“, сценарии с и без КОВИД 19, м3/год.

Показател	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Отчетни данни, м3/год.	11200	11380	10818	9364	8109	8498	8905	9333
Годишен растеж, %		1.6%	-4.9%	-13.4%	-13.4%	4.8%	4.8%	4.8%
Екстраполирани стойности, м3/год.					8840	8346	7880	7439
Ефект КОВИД19, м3/год.					-731.5	151.6	1025.8	1893.4

Уместност

Програмата е съобразена с приоритетите и целите на европейски и национални стратегически документи

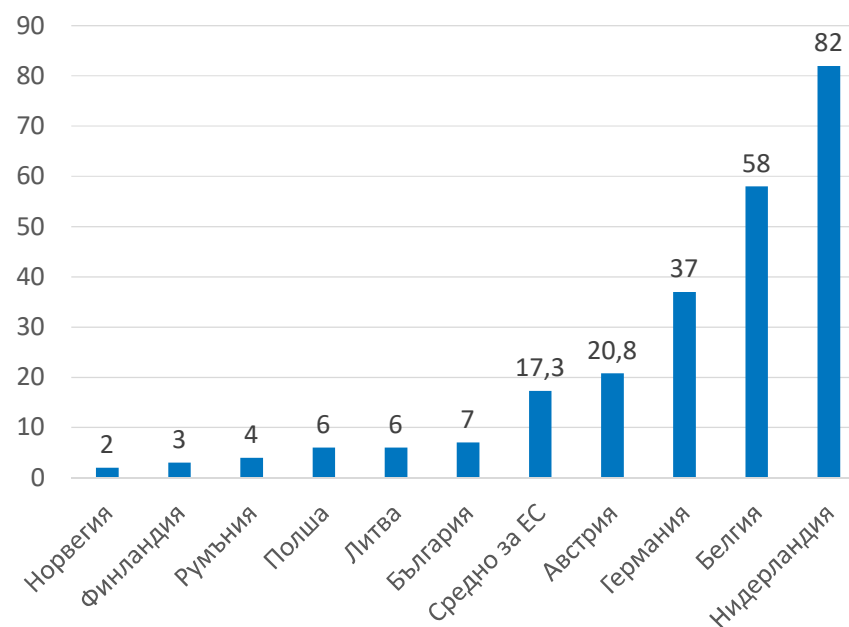
Поставените цели продължават да бъдат актуални:

- Привличане на пътнически и товарен ЖП трафик
- Отстраняване на „тесните места“ по пътната Трансевропейска транспортна мрежа
- Увеличаване на потенциала за използването на интермодален транспорт
- Увеличение на използването на метрото
- Подобряване на управлението на транспорта чрез внедряване на иновативни системи

Показател	2013 г.	2021г.
Дял в превозите на товари (%)		
ЖП	16,6	20,7 (2020)
пътен	56,0	50,6 (2020)
воден (вътрешен)	27,5	28,7 (2020)
Дял в превозите на пътници (%)		
ЖП	2,9	2,2 (2019)
пътен – автомобили	83	84,7 (2019)
Товарооборот в речни пристанища (хиляди тона)	3 831	3 815 (2020)
Дял -речни пристанища (%)	11,7%	13,1%
Товарооборот в морски пристанища (хиляди тона)	28 841	25 258 (2020)
Дял - морски пристанища (%)	88,3%	86,9%
Смъртни случаи при пътни инциденти (бр.)	601	628 (2020)
Зарядни станции за електромобили* (бр.)	0	683
Дял на възобновяемата енергия в потреблението на горива в транспорта (%)	5,89	9,1 (2020)

Източник: НСИ, Евростат, * [European Alternative Fuels Observatory](#)

Гъстота на магистралната мрежа км/1000 км²

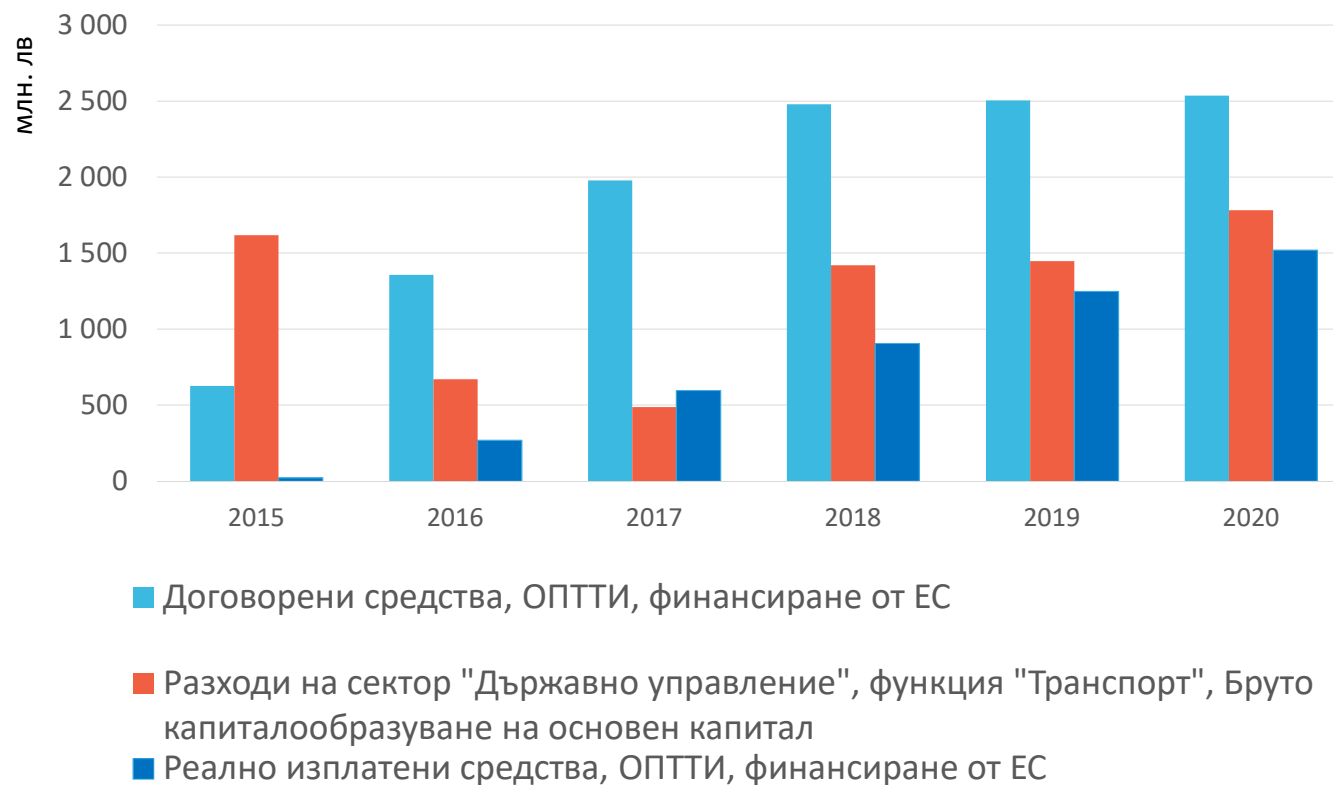

Източник: Евростат

Последователност

- Мерките надграждат постигнатото в предходния програмен период
- Значителен принос на ЕСИФ – около 40% от бюджетните капиталови разходи в транспорта за 2015-2020
- Нужда от съпътстващи мерки извън обхвата на ОПТТИ

Инвестиционни разходи в сектор Транспорт от Държавния бюджет и ОПТТИ 2014-2020 г.

Източник: ИСУН 2020, Евростат

Ефективност – ПО1

- Слаб напредък
- Риск за постигане на заложените показатели за изпълнение

Индикатор - изпълнение	м. ед.	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Обща дължина на реконструирани или модернизираните жп линии	км	111	28	25.2%
Премахнати жп прелези в модернизираните жп участъци	брой	43	4	9.3%
Изградени надлези и подлези в модернизираните жп участъци	брой	42	4	9.5%

Индикатор - резултат	м. ед.	База 2013	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Допустими максимални скорости по железен път	км/ч	99.4	140.4	125.2	62.9%
Извършена работа с пътнически жп транспорт	млн. пкм	1 825.8	1 000.0	1 204.6	75.2%
Извършена работа товарни превози по железница	млн. ткм	3 246.0	4 000.0	4 655.1	186.9%
Брой инциденти на местата на премахнати жп прелези в модернизираните жп участъци	брой	4	0	4	0%
Брой конфликтни точки на местата на премахнатите прелези в модернизираните жп участъци	брой	129	0	117	9.3%

- Ефект от COVID 19 върху индикаторите за резултат
- Ефектите от изградената инфраструктура зависят от наличието на допълващи мерки

Ефективност – ПО2

- Индикаторът за изпълнение се очаква да бъде достигнат на 96% (76,65 км)
- Риск от изпълнение на проекта за АМ „Европа“ – 33,4 км

Индикатор - изпълнение	м. ед.	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Обща дължина на построени нови пътища	км	79.553	35.63	44.8%

Индикатор - резултат	м. ед.	База 2013	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Насищане на пътната инфраструктура по направление на АМ „Струма“	%	над 60%	до 50%	53.31%	66.9%

- Ефект от COVID 19 върху индикаторите за резултат

Ефективност – ПОЗ

- Индикаторите, свързани с метрото са постигнати
- Реновирани са половината от гарите

Индикатор - изпълнение	м. ед.	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Обща дължина нови или модернизирани метро линии	км	12	13.1	109.2%
Нови метро станции	брой	12	13	108.3%
Депо	брой	1	1	100.0%
Метровлакове	брой	20	20	100.0%
Реконструирани гарови комплекси	брой	6	3	50.0%

Индикатор - резултат	м. ед.	База 2013	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Пътувания с метро	бр./год.	80 000 000	115 000 000	64 606 512	-44.0%
Дял на реконструираните интермодални ж.п. гари	%	7.89	23.68	15.79	50.0%

- Ефект от COVID 19 върху пътуванията с метро

Ефективност – ПО4

- Преизпълнение на някои от индикаторите
- Много слаб физически напредък към 2021 г. на проекта за внедряване на СУВР (3%)

Индикатор - изпълнение	м. ед.	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Въведени/модернизирани навигационни информационни системи	брой	1	1	100.0%
Доставени мултифункционални плавателни съдове	брой	3	4	133.3%
Въведени в експлоатация пристанищни приемни съоръжения за отпадъци	брой	2	7	350.0%
Метро станции, оборудвани с перонни преградни врати	брой	2	7	350.0%
Внедрена система за управление на влаковата работа/СУВР/	брой	1	0	0.0%

Индикатор - резултат	м. ед.	База 2013	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Средно многогодишен брой дни с прагове при нива над Ниско корабоплавателно регулационно ниво	%	26.34	23.49	24.7	57.5%
Отпадъци, генерирани от кораби и от товари, обработвани в пристанищата	м3/год	0	20 000	8 497	42.5%

- Риск от постигане на целевата стойност за генерирани отпадъци

Ефективност – ПО5

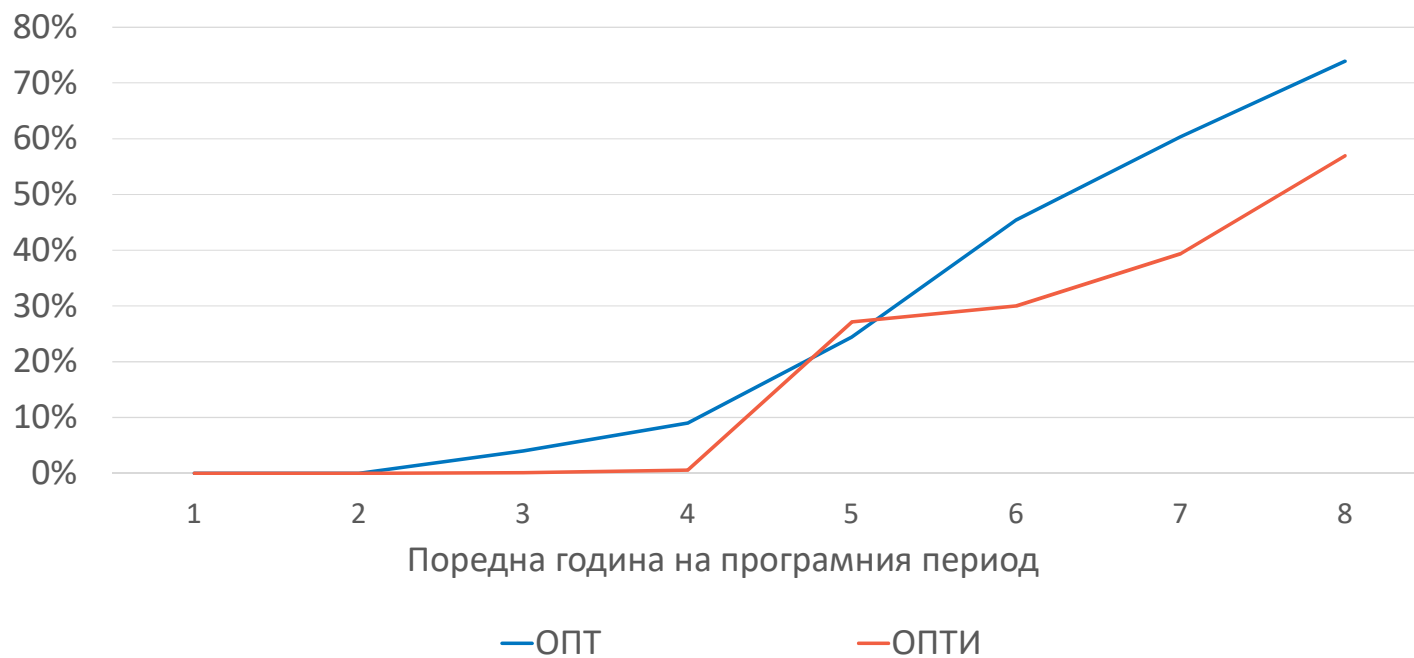
Индикатор - изпълнение	м. ед.	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Брой обучения на служителите в Управляващия орган и бенефициентите	брой	1000	896	89.6%
Одобрена комуникационна стратегия	брой	1	1	100.0%
Одобен план за оценка	брой	1	1	100.0%
Проведени заседания на КН	брой	16	16	100.0%
Брой служители, чиито възнаграждения се финансират по ос 5	брой	45	45	100.0%
Големи публични дейности	брой	8	8	100.0%
Брой проведени проверки на място	брой	120	69	57.5%
Брой публични събития	брой	20	8	40.0%

Индикатор - резултат	м. ед.	База 2013	Цел 2023	Достигнато 2021	Изпълнение %
Обучени хора, в съответствие с програмите за обучение	%	0	100	90.34	90.3%
Изпълнени дейности по комуникационния план	%	0	100	95.1	95.1%
Необходимо средно време за обработване на плащане към бенефициента	дни	90	80	45	450.0%
Средно време за оценка на проект	дни	90	85	53	740.0%
Степен на обществена информираност	%	0	30	44	146.7%
Дял на разходите за обезпечаване на проверки на място	%	0	100	43	43.0%

Ефикасност

Сравнение на темповете на изпълнение (измерени чрез сертифицираните разходи) между ОПТ 2007-2013 и ОПТТИ 2014-2020

- Забавяне на темповете на изпълнение при ОПТТИ в периода 2019-2020

Ефикасност

Коефициент на ефикасност	ПО1	ПО2	ПО3	ПО4	ОПТИ
	0,69	1,29	1,02	1,24	0,98

- Постигнати резултати (индикаторите за изпълнение) към вложените ресурси
- Относителни тегла на индикаторите
- Ниска степен на изпълнение на целевите стойности на индикаторите в рамките на ПО1, при най-висок относителен дял във финансирането

Въздействие – макроикономически показатели

Макроикономически показатели	Ефект към 2021 г.*
БВП	0,6%
Износ на стоки и услуги	0,0%
Внос на стоки и услуги	1,1%
Текуща сметка (% от БВП)	-0,43 п.п.
Частно потребление	0,7%
Частни инвестиции	1,3%
Заетост (15-64 г.)	0,6%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-0,29 п.п.
Средна работна заплата	0,4%
Инфлация по ХИПЦ	0,2%
Бюджетен баланс (% от БВП)	0,04 п.п.

Източник: МФ; Модел СИБИЛА, *Общ ефект с натрупване от 2014 г. до края на 2021 г.

Въздействие – транспортна система

- Слаба тенденция за пренасочване на товарни превози от шосеен към железопътен транспорт.
- Пътният транспорт запазва доминиращото си положение

Превози на пътници и товари (%)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Пътнически транспорт, по вид транспорт, %							
ЖП транспорт	2.6	2.3	2.2	2.1	2.2	2.2	2
Пътнически автомобили	82.3	83.1	83.7	84.8	85.8	84.7	89,6
Автобуси, мотоциклети и др.	15.1	14.6	14.1	13.1	12	13	8,4
Товарен транспорт, по вид транспорт, %							
ЖП транспорт	18.2	17.9	17.1	18.5	19.3	21.1	20.7
Пътен транспорт	54.9	54.7	55.6	56.6	56.2	47.1	50.6
Вътрешни водни пътища	26.9	27.4	27.3	24.8	24.5	31.8	28.7

Източник: Евростат: [Modal split of passenger transport](#); [Modal split of freight transport](#)

Движение на влаковете	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Движение на влаковете, общо (хил. вкм)	27 332	28 564	29 509	29 012	30 610	28 026	28 134	27 858
товарни	6 879	7 659	8 155	8 923	10 726	7 913	8 432	8 782
пътнически	20 453	20 905	21 354	20 089	19 884	20 113	19 702	19 076

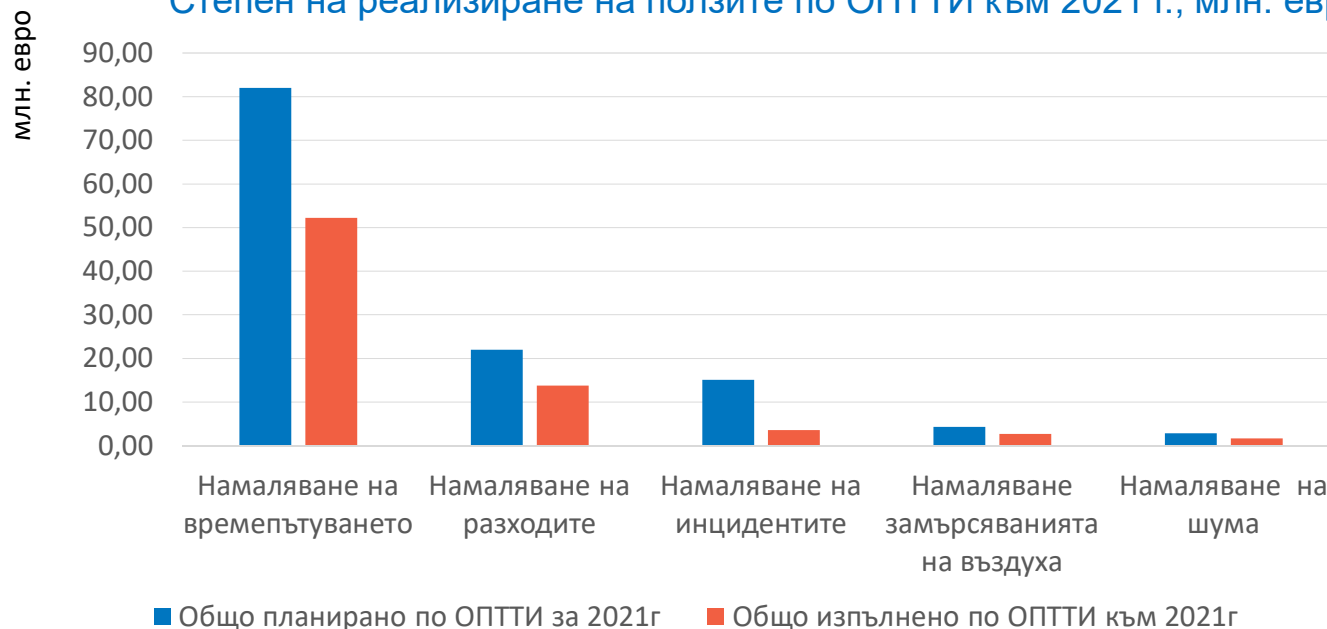
Източник: Евростат

- Превозът на пътници по жп продължава да намалява

Въздействие върху обществото

- Най-големи ефекти: намаляване на времето за пътуване (жп и пътни проекти, метро)
- Сравнително по-слаб принос към подобряване на безопасността

Степен на реализиране на ползите по ОПТТИ към 2021 г., млн. евро

Ползи в млн. евро	Планирана стойност (2023 г.)	Постигната стойност (2021 г.)
Общо за ОПТТИ	126.73 (100%)	70.41 (100%)
за транспортни оператори	22.03 (17%)	13.66 (19%)
за граждани	104.70 (83%)	56.75 (81%)

- Ползите са основно за гражданите и по-ограничени за бизнеса

ЖП и пътни проекти

- За реализиране на ефектите е необходимо да се завърши трасето и да се инвестира в подвижен състав

ЖП транспорт	Септември-Пловдив (2007-2013)	Пловдив – Бургас, Фаза 2 (2014-2020)
	минути	минути
Спестено време за пътуване (потенциално)	12	14

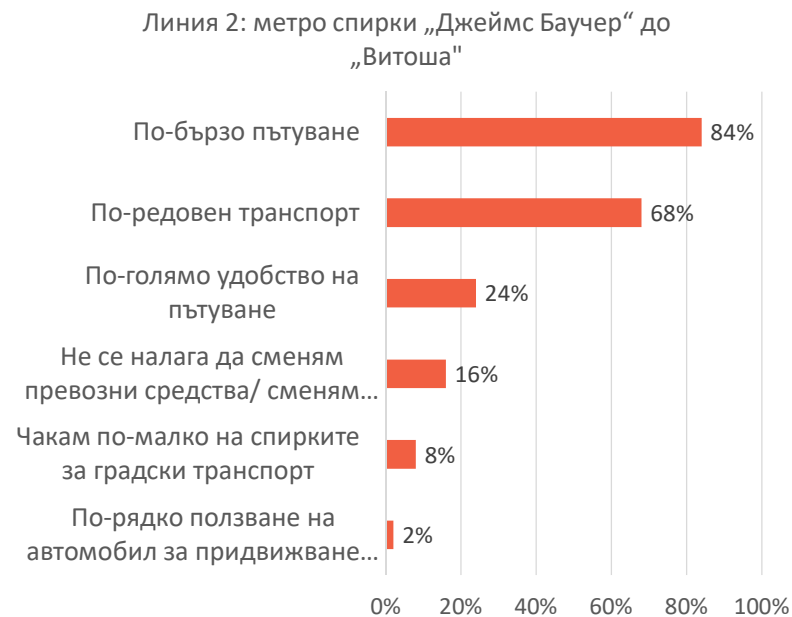
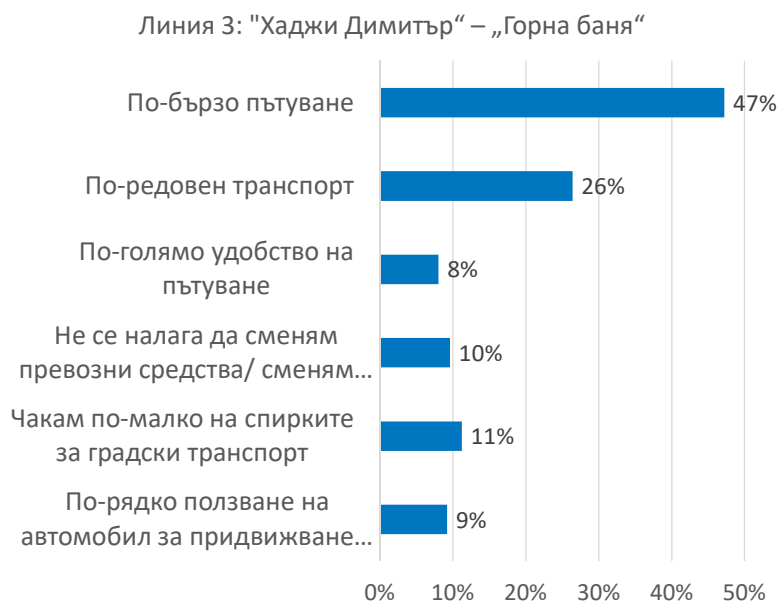
Пътни проекти	Сандански - Кулата (2007-2013)	Кресна–Сандански (2014-2020)
Нарастване на средната скорост км./ч.	31.8 (108.7)	32.2 (106.8)
Спестено време (минути)	2.7	10.4
Намаление на ПТП (%)	26%	62%
Промяна в броя инциденти с фатален край (%)	+200%	+50%
Промяна в броя леки инциденти (%)	-16%	-3%

- ПТП намаляват, но се увеличават инцидентите с фатален край

Въздействие – метро

Оценка на ползите, според гражданите, от удължаването на линия 2 и изграждане на линия 3 на метрото в София

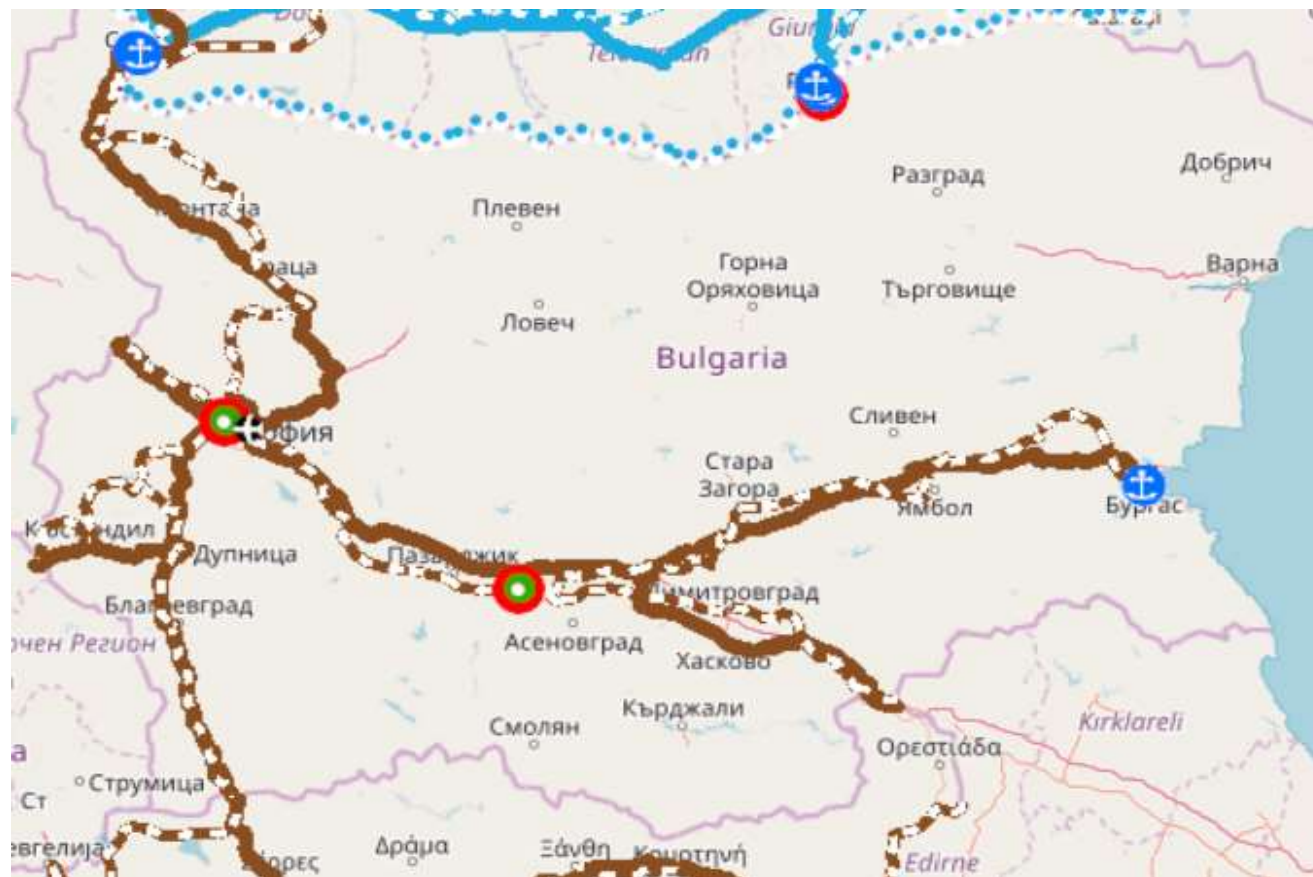
- Основните ефекти се изразяват в спестено време за пътуване и подобряване на градската мобилност
- Ефектите са силно повлияни от ограниченията, породени от КОВИД 19

По данни на непредставително анкетно проучване, проведено май 2022 г.

Интеграция с европейската транспортна система

- ЖП и шосеен транспорт - коридор Ориент/Източносредиземноморски
- Подобряване на оперативната съвместимост чрез въвеждане на ERTMS системи
- Воден транспорт – коридор Рейн-Дунав – подобряване условията за корабоплаване
- Инвестиции в пристанища мултимодални терминали и довеждаща инфраструктура?

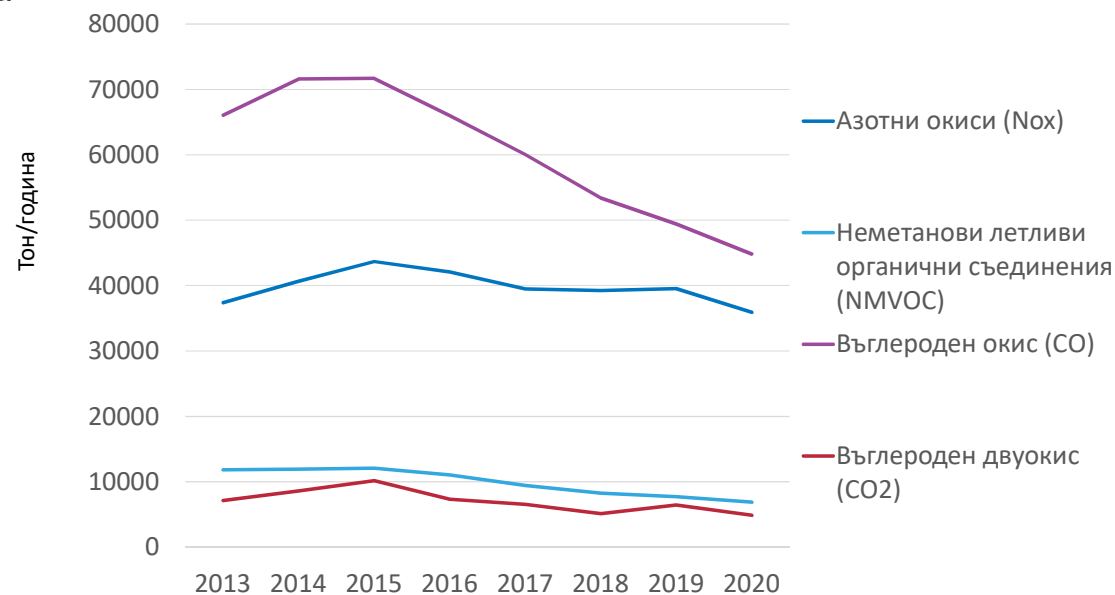
Източник: <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

Въздействие върху околната среда (1)

- Намаляване на вредните емисии от транспорта

Проект	Целева стойност 2023	Постигната стойност 2021
Общо ПО1	8.75	2.00
Проект Пловдив-Бургас	5.36	2.00
Проект Елин Пелин-Костенец	3.39	0
Общо ПО2	67.64	47.43
АМ Струма (лот 3.1+3.3+Железница)	31.03	16.71
Западна дъга	36.61	30.71
Общо ПО3	1.41	1.16
Метролиния 3 Етап I	0.89	0.71
Метролиния 3 Етап II	0.52	0.45
Общо за ОПТТИ	77.80	50.59

Емисии от пътен транспорт в България в тонове/година

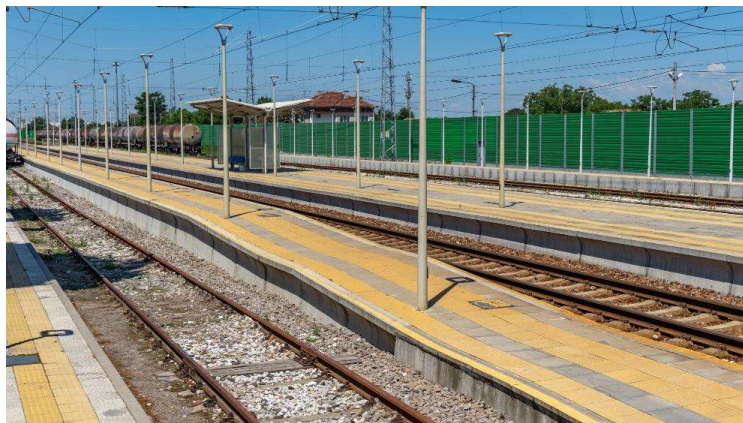

Източник: По данни на НСИ

Въздействие върху околната среда (2)

- Намаляване на шумовото замърсяване

Шумозащитни съоръжения при с. Маноле и с. Белозем; проект „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив – Бургас, Фаза 2“.

- Намаляване на риска от замърсяване на водите на р. Дунав и Черно море

Обработвани отпадъци (м ³ /год.)	2020	2021	Цел (2023)
Варна и Бургас	8 109,27	8 103,10	20 000
Русе, Силистра и Лом	-	-	

Териториално въздействие

- Основните инфраструктурни проекти са ситуирани в Южна и Югозападна България
- Незначително въздействие за Северна България от проектите за подобряване на сигурността и безопасността на корабоплаването

Ползи в млн. евро	Планирана стойност (2023 г.)	Постигната стойност (2021 г.)
По статистически райони на планиране		
Южен Централен	2.34	1.90
Югоизточен	17.46	0.15
Югозападен	106.93	70.41
По области		
София град	70.32	68.10
Пловдив	2.34	1,90
Стара Загора	6.38	0.00
Сливен	1.21	0.00
Ямбол	2.99	0.00
Бургас	6.88	0.15
София	22.27	0.00
Благоевград	14.34	8.12

Източник: УО на ОПТИ 2014-2020 г.

Ключови препоръки

- Засилване капацитета при бенефициентите, свързан с отчуждителни и териториални процедури, с цел повишаване качеството на предаваните документи и намаляване броя на връщанията от държавни институции
- При идентифицирането на стратегически проекти от национален интерес, да се сформира междуинституционална група, отговорна за подготовката му, така че да се подобри взаимодействието между отделните отговорни институции и да се намали времето за подготовка на проекта
- Необходимо е да се създаде организация по събиране и съхранение на данни, нужди за удостоверяване на ефектите и ползите от реализираните проекти.

Благодаря за вниманието!

За връзка с нас: EcorysSEE@ecorys.com